

PROGRAMM

des

kaiserl. königl. Gymnasiums

zu

Rudolfswerth (Novomesto)

am

Schlusse des Schuljahres 1867.

Veröffentlicht vom Director desselben

P. Bernard Vovk.

Laibach 1867.

Druck von Ign. v. Kleinmayr & F. Bamberg. — Verlag des k. k. Gymnasiums.

PROLOG

kaisert. königl. Gymnasium

Kunbelsdorf (Zögenst)

P. Hermann Völk.

Leipzig 1887

Pravila za pisavo.

Cigaletu in Svetecu gre zasluga, da sta obrnila pozornost na slovenske enklitike ali breznaglasnice, kakor je imenuje Svetec. Vpliv tega se je čutil v pisavi kmali; toda „incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim“ — nekteri ovega nauka niso počisto dovezli ter zašli v drugo pomoto; jeli so pisati ravno nasprotno, nego se je pisalo pred, stavili so enklitike radi vselej za glagol, ali vsaj predelež od kraja brez ozira na to, je li stavek samostojen ali odvisen. Šolska mladina, ki rada hodi primši, jela je v nalogah posnemati novo pisavo. Da se stopi temu okom, povzeli smo iz Svetičeve razprave (Novice 1862, str. 74 idr.) bistvene stvari, predelali za šolsko rabo po paragrafi in v izgledih, kajti una je na široki podlagi, včasih preveč raztegnjena in zato za mladega človeka težko umevna. Obdelana je sicer gramatično ta teorija tudi v Janežičevi slovnici, toda izgledje so kratki, kar slovnica res nemore drugače, in pa brez primerjave z napačnimi; zato se nam je zdelo treba, da povzememo to stvar za mladež še enkrat. Temu smo pridali nekaj drugih potrebnih pravil za razpostavljanje besedi v stavku, kar je bil deloma Cigale sprožil v Novicah tri- in pet in petdesetega leta (str. 327, 263); verh tega pa še vredovanje stavkov med seboj in pa opombo za prestavljanje iz latinskega na slovensko.

Kar se tiče imena za „breznaglasnic“, obderžali smo gerško „enklitika“, ki je dijakom bolj privajena; utegnili bi se jim reči tudi „naslonjenke“, ker se naslanjajo zavolj svoje šibkosti na druge besede, kakor gerške enklitike (*ἐνκλιτικά*) ali pa latinski *que, ve, ne* (bonum faustum*que* — bonus malus*ve* — didicistine?)

Da bode razprava umevna vsacemu, naj sledijo tu ktere besede so enklitike, dasiravno so sploh znane, namreč: pomožnik sem, si, je, sva, sve, sta, ste, smo, ste, so, bom, boš, bo, bi; zaimkove krajše oblike me, te, se, mi, ti, si, ga, mu, jo, jih, jim, nam, vam, nas, vas.

Če pa besedi: **so, je** pomenite to kar latinsko *dantur, inveniuntur, est, esset*, češ gíbt, takrat niste enklitiki, ampak samostojna glagola ter se rabita kot taka, n. pr.: **So** ljudje, ki si ne dajo ničesar dopovedati. **Je** človek tukaj, ki vse vé.

Splošne opombe.

a) Enklitika ne pričinja stavka niti glavnega niti odvisnega; razun z vprašavnim **li**, kot: Si li slišal čudno novico? Ste li šli iskat ga?

b) Pomožnik **je** mora biti v glavnem stavku za glagolom (participom), če glagol stavek pričinja, v odvisnem pa vselej pred glagolom.

c) Besede se postavljajo po logičnem smislu in po pomenu stavka.

d) Naj važniše je prvo mesto, zato se stavi le-sem naj tehtniša beseda; po tem je zadnje; po sredi pa se vverstijo šibkeje besede.

e) Naj manj samostojnosti imajo enklitike.

Razprava.

§ 1. Če subjekt začenja stavek, bodi si da je subjekt sam ali pa ima kak pridevek (adjektiv, apozicijo, genitiv ali sklon s prepozicijo), takrat sledi glagol (particip pret.) kmali za njim kot predikat, enklitika pa stopi za subjekt pred glagol. — Primeri:

Napačno.

Vetrič zibal je in tresel koruzno perje, in moravski valovi pluskali so ob bregu.

Mati Ivanova vernila se je kmali domu; Ivan pa ostal je celi dan pri Blagajču.

Vsi povabljeni gostje bili so židane volje, samo nad enim videlo se je, da mu gostarija ni bila po volji.

Svečana predstava v narodnem gledišču bila je zarad pričakovanega dohoda Slovencev odložena za pol ure.

Poslanca slovaške matice, častita Hurban in Žlota, bila sta prijazno pozdravljena, in se je zahvalil Hurban z lepo besedo.

Pravo.

Vetrič je zibal in tresel koruzno perje, in moravski valovi so pluskali ob bregu.

Mati Ivanova se je vernila kmali domu; Ivan pa je ostal celi dan pri Blagajču.

Vsi povabljeni gostje so bili židane volje, samo nad enim se je videlo, da idr.

Svečana predstava v narodnem gledišču je bila odložena za pol ure zarad pričakovanega dohoda Slovencev.

Poslanca slovaške matice, častita Hurban in Žlota, sta bila prijazno pozdravljena, in Hurban se je zahvalil z lepo besedo.

Platon, najimenitniši učenec Sokratov, je želel dobiti javno službo.

O p o m b a. Ako je subjektov pridevek kak particip, da ima veljavo celega stavka, ravna se z enklitiko tako, kakor v preklanem stavku; kot: Bratje njegovi, zavideči mu srečo (ker so mu srečo zavidali), prodali so ga v Egipt. — O tem pozneje več.

§ 2. Če se začenja stavek z drugo besedo nego s subjektom, stopi enklitika precej za tisto; in sicer, ako je prva beseda glagol, stoji enklitika za njim, ako pa prva beseda ni glagol, stoji enklitika pred glagolom. — Pervo velja zlasti ondi, kjer je subjekt naznanjen po glagolu, in za-se ni izražen.

Se me boji — se ga sramujem — mi je obljubil — ga nisem videl — mu je terdo zažugal — ga ni bilo — ga hočem poskusiti.

Zapel je glasni zvonec in zopet bežali smo ob valovih peneče Savine.

Pojdiva tje, blagi moj! tam velikrat našla sem že tolažbe bolni duši.

Z vso mogočo zgovornostjo skušal je Ivan tolažiti prežalostno sestrico; pa besede njegove imele so le malo uspeha.

Zdaj vzdigne se sijajni sprevod s kolodvora v mesto.

Še dandanes hranjena je taka goba v ljubljanski muzeji.

Tako prisijala je zlata zarja svobode v vsaki kot slovenskih dežel.

Celi teden jedli in pili so složni korenjaki na zdravje drugov.

Boji se me — sramujem se ga — obljubil mi je — nisem ga videl — ni ga bilo — terdo mu je zažugal — hočem poskusiti ga.

Zapel je glasni zvonec in zopet smo bežali ob valovih peneče Savine.

Pojdiva tje, blagi! tam sem že velikrat našla tolažbe bolni duši.

Z vso mogočo zgovornostjo je skušal Ivan tolažiti žalostno sestrico, pa le malo uspeha so imele besede njegove.

Zdaj se vzdigne (vzdigne se zdaj) sijajni sprevod.

Še dandanes je hranjena taka goba v ljubljanski muzeji.

Tako je prisijala zlata zarja svobode v vsaki kot slovenskih dežel (v vsaki kot slovenskih dežel je prisijala tako zarja svobode — prisijala je tako zlata zarja svobode v vsaki kot slovenskih dežel.)

Celi teden so jedli in pili korenjaki na zdravje drugov.

Zdaj pa so se privlekli na obzorje Ivanove sreče tamni oblaki.

§ 3. Kedar sta v stavku dva glagola, ki imata vsak svojo enklitiko, tak stopi druga za svoj glagol, ne stoji pri prvem; to velja zlasti o infinitivu. Za infinitivom stoji tudi če je on sam glagol v stavku; na primer:

Da pa se navadimo prave pisave, treba je seznaniti se z jezikom; pred vsem pa moramo učiti se slovnice. — Oglej! kedaj že sem želel videti ga. — Demosten ni želel prikupiti se ljudstvu. — O postnih dneh zderžati se mesnih jedi, kaj pritergati si, to nima nobene težave. — Ljubezen do bližnega tirja, vse ljudi v časti imeti; ne biti jim nevošljiv; zderžati se vsake krivice zoper nje; nikoli ne zapeljati jih; ne škodovati jim, niti na duši niti na telesu; ne opravljati jih.

§ 4. Kedar se snide več enklitik skupej, sledijo ena za drugo po svoji krepkosti; spredej stojé močnejše, slabše jim sledijo. Naj močnejši ste **so, smo**, naj šibkejša je **je**, med njimi **mi, ti, ga; se** pa je naj gibčnša in ima naj večji prostost, stoji toraj pred ali za glagolom, pred ali za subjektom, vendar predeleč ne sme od nobenega stati, le kak subjektov pridevek jo sme ločiti od njega. Če je stavek samostojen, in izpuščen subjekt: **jas, ti, on, mi, vi, ve**, ter pričenja stavek kak glagol, takrat sledijo enklitike po svoji verstvi za glagolom; če pa je stavek odvisen, ondi se vverstijo enklitike po svoji kreposti med vez in glagol (particip); na priliko:

Bali so se — bal se je — ker so se bali; ker se je bal. Nadjali so se ga; nadjal se ga je — ker so se ga nadjali. Obljubili so mi ga; obljubil mi ga je — ker mi ga je obljubil. Zarekli so se mu — ker se mu je zarekel; ker so se mu zarekli. Prilizuje se ti; prilizoval se ti je; prilizovali so se vam — ker so se vam le prilizovali. Enajsta ura se je že bližala, ko se je občinstvo razkropilo — ker se je bližala enajsta ura, razkropilo se je občinstvo.

Doslej razložene pravila veljajo, kedar je glavni stavek sam na sebi, brez odvisnega stavka. Kedar pa ima glavni stavek pri sebi še odvisnega, gledati je na čvetero, namreč: a) je li glavni spredej in odvisni mu sledi; b) je li spredej odvisni, in če je to, c) sta li vezana po kaki vezi ali ne; d) je li glavni preklan (razkrojen) in ima v sebi odvisnega.

§ 5. Če je glavni stavek spredej in odvisni mu sledi, rabi se enklitika v glavnem po pravih razloženih za glavni stavek; v odvisnem pa nastopi precej za tisto, ki ga navaja, to je, ki kaže naravo odvisnega stavka, bodi si namreč, da je odvisni stavek ali krajeven, ali časoven, ali nanašaven, ali primerjaven, ali pogojen, ali vzročen, ali posledičen idr.:

Ni čuda toraj, da velik hruš in truš vstal je, ko derčali smo le-sem.

Ti pa prestala si toliko bolečin, da čuditi se moram, kako da razpočilo ni od tuge tvoje serce.

Tiho nasmehoval sem se neki dogodbi, ki sem jo pred leti doživel tukaj.

Bog daj, da zbudil bi se tudi v novem letu.

Pač res je, da verno prijateljstvo se šele po ločitvah spoznava.

Menih pa je molčal žalosten, da je našel prevzetneža mesti svetnika. — Vozili in vozili smo se, da so me bolele poštene kosti.

Ni čuda toraj, da je vstal velik hruš in truš, ko smo derčali le-sem.

Ti pa si prestala toliko bolečin, da se moram čuditi, kako da ni razpočilo od tuge tvoje serce.

Tiho sem se nasmehoval neki dogodbi, ki sem jo pred leti doživel tukaj.

Bog daj, da bi se zbudil tudi v novem letu.

Pač je res, da se verno prijateljstvo spoznava še-le po ločitvah.

Noč pa je med tem postala tako temna, da se jim pot ni več zdela varna.

Imela sta svojo naj boljšo prazniško obleko, ki je pričala od njune pridnosti.

Na obrazu se mu je videlo, da je moral biti pošten vojak.

§ 6. Če je odvisni stavek spredej, ino sta vezana po kaki vezi, stopi enklitika v obeh precej za vez, ali vsaj kmali za njo, in sicer pred glagol. — Taki stavki so večidel medsobni (kore-

lativni), in vezi so ali nanašavni in kazavni zaimki ali pa nanašavni in kazavni prislovi (adverb), kot: kdor — ta; kjer — tam; kedar — tedaj; čeravno — vendar; kolikor — toliko; kakor — tako; da (celi stavek) — to.

Kdor videl je gerške Tempe, ta si lahko misli, kako lepo je Moravje.

Čeravno niso sami veliko gleštali, so vendar pridne šolce radi odarovali.

Akoravno bili so imenitnega stanu, so vendar s priprostim kmeti pohlevno ravnali.

Karkoli je mogoče iztirjati iz sedanjega časa, si moramo vse pridobiti.

§ 7. Kedar pa je stavkov pomen tak, da bi morala biti enklitika na prvem mestu glavnega stavka, to je, če ima zaimek tehten poudarek, takrat se vzeme dalja oblika in pričenja stavek.

Kdor se slovenski govoriti sramuje, se mu bo jezik gerdo zapletal, kedar bo po domače govoriti potreba.

Kdor preveč gode, se ga hitro poslušati nevolimo.

Kdor ni mož beseda, ga nikdo nemara.

Kdor se sramuje slovenski govoriti, njemu se bo jezik gerdo zapletal, kedar bo potreba po domače govoriti.

Kdor preveč gode, njega se hitro poslušati nevolimo.

Kdor ni mož beseda, tega nikdo nemara.

Kdor se tega ne upa, njemu ne dajte pečenke, ker še kaše ne zasluži.

Kdor ima meni kaj dati, na mene se jezi; komur sem jaz kaj dolžan, plačati mu moram. (Dolenski kmet.)

Njemu bo spadal venec zmage, kdor do konca zvest ostane.

§ 8. Če je odvisni stavek spredej in nista vezana po nobeni vezi, rabi se enklitika v odvisnem po pravilih odvisnega stavka, v glavnem pa stopi na prvo mesto naj važniša beseda, večidel glagol, ker je subjekt že omenjen, nikdar pa enklitika ne sme biti prva beseda. — To velja o stavkih vseh verst, nanašavnih, časovnih, vzročnih, pogojnih idr.

Kar je kuga pustila, je pobrala lakota; kar je lakoti ušlo, je turški meč zaterl.

Kdor ga je osebno razžalil, je bil gotov posebne milosti.

Kdor zgodovino le malo prebira, se kmali prepriča, da idr.

Ko smo na odločeni kraj prišli, smo ličen šotor naredili in si malo odehnili.

Predno se kokoni v košaro nalože, se morajo slabeji odbrati.

Kakor se čuje, so se res dobre duše tega dela poprijele.

Če pa tudi mora pred sodbo iti, si vé in zna hitro s pomočjo omikanih dušnih zmožnosti pomagati.

Kdor je videl gerške Tempe, ta si lahko misli, kako lepo je Moravje.

Čeravno sami niso veliko gleštali, vendar so pridne šolce radi odarovali.

Kolikor bliže nas je tiral hlapec proti mestu, toliko več smo dobivali tovaršev na postajah.

Akoravno so bili imenitnega stanu, vendar so pohlevno ravnali s prostimi kmeti.

Kjer si ga pustil, ondi ga išči. — Kakor se posoji, tako se povrača. — Kedar mi prineseš tega nazaj, takrat ti dam družega. — Da bi me učil tak človek, to me serdi.

Ako nam kdo sega v naše temeljne pravice, tak nam je dolžnost, v bran postaviti se na vso moč.

Karkoli je mogoče iztirjati iz sedanjega časa, vse si moramo pridobiti.

Kdor se sramuje slovenski govoriti, njemu se bo jezik gerdo zapletal, kedar bo potreba po domače govoriti.

Kdor preveč gode, njega se hitro poslušati nevolimo.

Kdor ni mož beseda, tega nikdo nemara.

Kdor se tega ne upa, njemu ne dajte pečenke, ker še kaše ne zasluži.

Kdor ima meni kaj dati, na mene se jezi; komur sem jaz kaj dolžan, plačati mu moram. (Dolenski kmet.)

Njemu bo spadal venec zmage, kdor do konca zvest ostane.

Kar je kuga pustila, pobrala je lakota; kar je lakoti ušlo, zaterl je turški meč.

Kdor ga je osebno razžalil, gotov je bil posebne milosti.

Kdor zgodovino le malo prebira, kmali se prepriča, da idr.

Ko smo prišli na odločeni kraj, naredili smo ličen šotor, ter si malo odehnili.

Predno se kokoni nalože v košaro, morajo se slabeji odbrati.

Kakor se čuje, res so se poprijele dobre duše tega dela (poprijele so se res — dobre duše so se res).

Če pa tudi mora iti pred sodbo, vé in zna si hitro pomagati s pomočjo omikanih dušnih zmožnosti (hitro si vé in zna pomagati).

Ako bi se živini krompir brez vsega družega dajal, bi ga, da bi se nasitila, veliko potrebovala, ne zredila pa bi se vendar ne.

In če pojde tako, nas bo tako deleč ta kolobocja pripravila, da ne bomo znali ne slovenskega ne nemškega.

§ 9. O p o m b a. V pogojnih stavkih utegne odpasti vez: *če, ako, ko*, in takrat sme enklitika pričeti prvi člen stavka, v drugem pa se stavijo besede kakor je bilo pred razloženo.

So jele biti na jesen po vročih dnevih hladne noči, so Volkmar posvarili ljudi, rekoč: Ne poležavajte zunaj in ponoči nerazodevajte se, da se ne prehladite in se vas griža ne prime.

Je bila poletni čas vročina silna, so skerbni oče po nauku ljudi opomnili, na vročino ne hitro ne hladno piti.

Je pa bolnik sam živa priča tega, kar so v resnici usmiljene sestre, nam poterjujejo ravno to kot veljavne priče tudi učeni možje, ki bolnišnice obiskujejo.

§ 10. Kedar se glavni stavek prekolje in ima v sebi odvisnega, takrat je zadnja beseda prvega oddelka tista, na katero se naslanja odvisni, glagol le ondi, če se pričenja odvisni z besedo: *da*; drugi oddelek pa pričenja kaka tehtna beseda, večidel glagol, nikdar ne enklitika, tudi ne sme biti glagol na zadnjem koncu, niti sam v celem oddelku. Ko bi moralo to biti, bolje je stavka ne krojiti.

Misel, ktera ga je navduševala, je bila plodna. Veliko takih, ki so se zadnje leta na Rusko preselili, se je zopet v svojo domovino vernilo.

Zastran Maribora, kjer smo precej dolgo ostali, mi je bilo žal, da prikrit je bil po temni noči mojim očem.

Na vse to ga nagnjenje serca, kteremu pa gola telesnost gospodari, vleče.

Na mesto starih občin, kjer je starešinstvo pod lipo sodilo pravico, se je ugnezdilo redarstvo.

Barvarji morejo iz sedem poglavitnih barev vse druge barve, kar jih je, zlagati.

Ako bi se krompir dajal živini brez vsega družega, potrebovala bi ga veliko, da bi se nasitila, pa vendar nebi se zredila.

In če pojde tako, ta kolobocja nas bo pripravila tako deleč, da ne bomo znali niti slovenskega niti nemškega.

So jele biti na jesen po vročih dnevih hladne noči, posvarili so Volkmar ljudi idr.

Je bila vročina silna, opomnili so skerbni oče ljudi idr.

Bi človek ne imel svobode, nebi mu mogel dati na izbiranje blagoslova in prekletstva.

Bi bil jas to vedel, drugače bi bil naredil, mlina bi ne bil zadjal.

Je pa bolnik sam živa priča tega, kar so v resnici usmiljene sestre, poterjujejo nam ravno to tudi učeni možje, ki obiskujejo bolnišnice.

Misel, ktera ga je navduševala, bila je plodna. Veliko takih, ki so se zadnje leta preselili na Rusko, vernilo se je zopet v svojo domovino.

Zastran Maribora, kjer smo precej dolgo ostali, bilo mi je žal, da je bil mojim očem prikrit po temni noči.

Na vse to ga vleče nagnjenje serca, kteremu pa gospodari gola telesnost.

Na mesto starih občin, kjer je starešinstvo pod lipo sodilo pravico, ugnezdilo se je redarstvo.

Barvarji morejo zlagati iz sedem poglavitnih barev vse druge, kar jih je.

Nada moja, da bo od tod naprej bolj mirno, splavala je bila hitro po vodi.

V kratkih trenutkih, kar sem bil zapustil vagon, gomizelo je zopet čuda novih popotnikov.

§ 11. Od prejšnega pravila je ločiti stavke, v kterih ste besedi *so, je* glavna glagola (verbum finitum), ne pa enklitiki, ter vezete predikat s subjektom. V takih stavkih pričenjate besedi *so, je* drugi oddelek glavnega stavka. Na primer:

Take šole, ki se ravna po teh mislih, so suhoparne učilnice. — Prilip sam pa, od kterega smo že pred nekaj povedali, je pravo sredotočje za delovanje tega velikana. — Pervo kar povdarjajo je pragmatična sankcija. — Krajnska dežela, ki je bila nekaj tako bogata gozdov, je zopet v nevarnosti, da etc. — Precej pri vratih, skozi ktere se pride v Rim iz severnih krajev, je krasni terg „piazza del popolo.“ — Pravi vzroki, zavoljo kterih nam kratijo sovražniki ravnopravnost, so povse drugi. — Vse to, kar je izrekel pisatelj, je gola resnica (gola je resnica). — Slovenec, kakor je znano sploh, je pobožen in rad moli. — Izmed vseh umetnij, kar jih slajša človeku življenje, je poezija naj lepša cvetica.

§ 12. Ravno tako je beseda *je* samostojen glagol, kjer je subjekt kak celi stavek, zatorej stoji *je* med tistim celim stavkom in pa predikatom; kot:

Vsak pameten človek vé, da celino orati je težava. — Po cesti od zidanega mosta do Celja voziti se, je prava pokora. — Popotnim noge umivati, je bilo in je še današnega dne delo milostno na Jutrovem. — Narodu svojemu koristiti in k sreči pomagati, je namen narodnih mož. — V potu obraza boš kruh jedel, je kmetu osodna beseda.

§ 13. Kratke opombice, kot: *se ve da, mislim, menijo, pravijo*, ki jih vtikamo včasih v stavke, dasi niso odvisni stavki, take opombice nimajo nobenega vpliva na konstrukcijo, zato pa sme enklitika stati precej za njimi. — To je tako, kakor tisti grški οἶμαι, in latinski ironični credo, ki nespreminjata konstrukcije. Primeri:

Strah, pravijo, jih je da nebi zgubili ustave. — Tako, mislimo, bi se marsikteri napačnosti prišlo okom. — Oboje, se ve, je narejeno po nemški. — Pred vsem pa, poprijeli so gospod zopet besedo, bo duhovnemu učeniku na sercu, da razloži svojim učencem imenitnost te čednosti. — Večina, pametna večina, kričijo nasprotniki, se ne zmeni za take sanjarije. — Vaš stric, to dobro vem, bi bil štirideset tisoč uterpel za kaj tacega, (ne pa: Vaš stric, to dobro vem, štirideset tisoč bi bil uterpel za kaj tacega).

§ 14. Preklati se sme samo glavni stavek, odvisni pa ne; odvisnega utegne krojiti le kak nanašavnik. Odvisni se vverstijo drug zraven družega, kakor so po pomenu zavisni eden od družega, nikdar pa ne vpletati jih, kakor dela Latinščina. — Na nanašavni stavek obešati družega nanašavnega, to ne gre v Slovenščini, tu govor zasukni drugače.

Spoznavši, da brez vertov, v katerih bi se drevesno seme sejalo, ni mogoče ničesar opraviti, je previdni deželni glavar vzkazal, da se mora v vsaki soseski vert za odgojevanje dreves narediti.

Vsak lahko vidi, kakošna, ako bi take pravila obveljale, bi bila po takem ravnopravnost.

Godne gosence se razun barve tudi po tem spoznajo, da se, ko se z lese pobirajo, ne opirajo.

Drugi, kateri so v sredi dežele, se tudi, kakor bom pozneje govoril, v obleki in govorjenji ločijo.

Ravana, naj višjih nočnih duhov, pred katerim, kjerkoli se je prikazal, sta bežala solnce in ogenj, je Ramato, lepo ženo z imenom Sita, odpeljal.

Razgled po savinski dolini je tak, da, ako bi nevošljivost ne bila greh, bi ga gotovo zavidal mestjanom.

Primerilo se je že tudi, da je moral marsikteri, ki se ni, ko se je gospod ob nedeljah k maši pripeljal, spodobno odkril, na Laško iti učit se omike.

Malo naprej je Hmelčiska gora, kjer je tudi naš vinograd, ki se mu pravi „V pesku“, od ktere ga sem že nekoliko govoril.

V Mirnopoški fari ni nobenega znamenitega potoka, kakor Temenica, ki skozi Mirnopoč teče, ki se pol ure od vasi v zemljo steka in pri ljuken-skem gradu zopet na dan pride.

Naj večji odgovor od tega bodo dajali zanikerni starši, kateri svojih odraslih sinov, ki jih na ponočevanju zasledijo, ostro ne posvaré.

Spoznavši, da ni mogoče ničesar opraviti brez vertov, v katerih bi se drevesno seme sejalo, vzkazal je previdni deželni glavar, da se mora narediti v vsaki soseski vert za odgojevanje dreves.

Vsak lahko vidi, kakošna ravnopravnost bi bila po tem, ako bi obveljale take pravila.

Godne gosence se spoznajo razun barve tudi po tem, da se ne opirajo, ko se pobirajo z lese.

Drugi, kateri so v sredi dežele, ločijo se tudi po obleki in govorjenji, kar bom govoril pozneje.

Ravana, najvišjih nočnih duhov, pred katerim sta bežala solnce in ogenj, kjerkoli se je prikazal, odpeljal je Ramato, lepo ženo z imenom Sita.

Razgled po savinski dolini je tak, da bi ga mestjanom zavidal, ko nebi nevošljivost bila greh.

Zgodilo se je že tudi, da je moral marsikteri iti na Laško učit se omike, ako se ni spodobno odkril, ko se je ob nedeljah gospod pripeljal k maši.

Ko sem bil pregledal raz grička, o katerem sem govoril v zadnjem listu, mično dolinico in obširne nekdanje samostanske zidine, stopal sem naglo proti grajšinskemu vhodu, ki je na zapadni strani.

Malo naprej je Hmelčiska gora, kjer je tudi naš vinograd, „V pesku“ po imenu; o njem sem že pred nekoliko govoril.

V Mirnopoški fari ni nobenega znamenitega potoka razun Temenice, ki teče skozi Mirnopoč. Ona se steka pol ure od vasi pod zemljo, pri ljuken-skem gradu pa pride zopet na dan.

Naj večji odgovor od tega bodo dajali zanikerni starši, kateri neposvaré svojih odraslih sinov, ako jih zasledijo na ponočevanju.

§ 15. Če se odvisniki že sploh nesmejo krojiti, gledati je še bolj na to, da ne bo stala besedica **da** sama, po šegi nemškega **daß**, ona naj bo vselej pri svojem stavku, naj si je le-ta precej za glavnim, naj si je vtaknjen še drugi vmes.

Le toliko vem, da, ko sem se zbudil, je stalo solnce že visoko na obzorji.

Rusini mislijo, da, če bi se Galicija razdelila na dva kosa, bilo bi konec vsem razpertijam.

Strah je bil tak, da, če je koga bolezen napadla, ni pomoči imel.

Porok so vsakemu, da, čeravno je še več domoljubnih možakov, ktere bi radi videli v zboru, boljega ni nobenega.

Na Laškem so še veliko let potem rekli, da, kamor je Hun stopil, ni več trava rastle.

Čudno se mora vsakemu človeku zdeti, da, ker je od drugih Slovencev zmiraj kaj govorjenja, se samo od Slovencev v Istrii tako malo govori.

Drugi menda bolj umno mislijo, da, ker je solnce tako veliko, iz božjega stvarjenja dosti svetlobe na-se vleče.

Le toliko vem, da je stalo solnce že visoko na obzorji, ko sem se zbudil.

Rusini mislijo, da bi bilo konec vsem razpertijam, ako bi se Galicija razdelila na dva kosá.

Strah je bil tak, če je koga napadla bolezen, da ni imel pomoči.

Porok so vsakemu, da, boljega ni nobenega, čeravno je še več možakov, ki bi jih radi videli v zboru.

Na Laškem so še veliko let potem rekli, da ni več rastle trava, kamor je stopil Hun.

Čudno se mora zdeti vsakemu človeku, ker je od drugih Slovencev zmiraj kaj govorjenja, da se samo od Slovencev v Istrii tako malo govori.

Drugi menda bolj umno mislijo, ker je solnce tako veliko, da vleče na-se iz božjega stvarjenja dosti svetlobe.

§ 16. Besedico **da** je bolje celó opustiti v takih stavih, kjer glavni izreče terditev ali pa prošnjo (verba affirmandi, rogandi), ali tudi če ima odvisni v sebi kako splošno resnico ali izrek; zlasti pa je to treba, ako se nahaja v odvisnem stavku še drugi **da**. Tu se konstruira odvisnik kakor bi bil samostojen.

Zvest sem si, da niste kos, izpeljati to reč.

To pa vedite, da, ko bi hišni gospodar vedel, ktero uro bo tat prišel, bi gotovo čul.

Toliko pa moramo opomniti, da, kakor je bil govor od ene stranke z veseljem sprejet, ga druga posebno ljubiti ne more.

Molčal je bahač in se pobral z dolgim nosom misleč, da, kdor išče, najde.

Verjemite mi, da z majhnimi stroški si zboljšate lahko ceno pridelkov toliko, da je boste veselili.

Toraj se pač lahko reče, da, kjer ni prave politike, tudi ne more blagostanja narodnega biti.

Samo to vas prosim, da, kedar moji sinovi odrastejo, ako bi po bogastvu bolj hrepeneli kot po čednosti, jih svarite, kakor sem jaz vas svaril.

Ali ne veš, da, kdor gode resnico, ga po perstih klepljejo?

Zvest sem si, vi niste kos, da bi izpeljali to reč.

To pa vedite, ko bi hišni gospodar vedel, ktero uro bo prišel tat, gotovo bi čul.

Toliko pa moramo opomniti, kakor je bil govor z veseljem sprejet od ene stranke, druga ga ne more posebno ljubiti.

Molčal je bahač in se pobral z dolgim nosom misleč, kdor išče, ta najde.

Verjemite mi, z majhnimi stroški si lahko zboljšate ceno pridelkov tako, da je boste sami veselili.

Toraj se pač lahko reče, kjer ni prave politike, tam tudi ne more biti blagostanja narodnega.

Samo to vas prosim, kedar moji sinovi odrastejo, svarite jih, kakor sem jaz vas svaril, ako bi bolj hrepeneli po bogastvu nego po kreposti. (Sokrat.)

Ali ne veš, kdor gode resnico, njega klepljejo po perstih.

O p o m b a. Če pa tudi se vvede kaki izrek z besedo **da**, rabi se vendar kot glavni ali samostojen stavek, ter nastopi beseda **je** za subjekt (ali prvo tehtno besedo), ne pa za **da**. Na primer: Resničen je pogovor, da lakomnost je korenina vseh pregreh. — Ravno tako drugi, ki pravi, da lakomnik je sovražnik vseh, naj bolj pa samega sebe. (Ne: da je lakomnost... da je lakomnik — to bi bila subjektivna misel.)

§ 17. Nikar ne delaj preveč odvisnih stavkov, kjer ni treba, zlasti ne nanašavnih. Ali — glavna misel se ne sme izražati v obliki odvisnika, ali pa celó obesiti na odvisnika, marveč naredi raje več samostojnikov.

Kar si kmet žita prihrani, ga da spraviti v tako hranilnico, iz ktere ga zopet nazaj dobi, kar ga potrebuje, in iz ktere se pa tudi takim kmetom,

Kar si kmet žita prihrani, da ga spraviti v tako hranilnico, in dobi ga zopet nazaj, kedar ga potrebuje. (a. A. B. b.)

kterim je semena zmanjkalo, proti temu žito posoja, da ga koj po žetvi in takošnega, kakoršnega je prejel, zopet nazaj verne. (a. A. b. c. d. e.)

Po gričih zagledaš le kaki siv, černo opaljeni štempelj, ki je serčno ranjen in za svojimi brati, ki so nekdanj okoli njega stali, žalostno tuguje. (A. a. [a.] a.)

Pri zidanem mostu, ki je čez Savino ravno pred, ko se s Savo združi, razpet, je sedaj vse živo ljudi, ki kamenje za kolodvor in za most čez Savino pripravljajo, po katerem se bo železnica za Savo proti Ljubljani obrnila. (A. [a. b.] A. c. a.)

Da pa z deli dobrotnosti, po katerih bo sodil, ne samopridno ampak dobrotnost do bližnjega naznanja, je iz tega očitno, ker vsake sorte ljudi: uboge, ptujce, bolnike, jetnike, in skoraj vse telesne dela milosti našteva, ktere vse in proti vsacemu le vesolna ne pa samopridna ljubezen skazati zamore. (a. [a.] a. A. b. c.)

§ 18. Kedar je strinjenih več stavkov, gledati je na to: a) Je li glavni prekrojen ali ni. Če ni preklan, vverstijo se odvisniki po moči v svoji celoti okoli njega po njih pomenu, kakor so namreč zavisni drug od drugega. Večidel so časovni, vzročni spredej, posledični, dokazavni, nanašavni, zapopadni pa za njim. Če pa je glavni preklan, paziti je, da ne bode pomožnik je ločen po odvisniku od svojega participa, marveč naj bo po mogočnosti z njim v enem oddelku. — b) Verstijo se posamezni stavki med saboj tako, da je zadna beseda prednjega tista, na ktera se naslanja sledeči. — c) Glagol naj bode v glavnem stavku kolikor more blizo subjekta, ali od konca ali v sredi, v prekrojenem večidel od konca drugega oddelka; v odvisnem naj nastopi kolikor more kmali za vezjo; ne sme pa biti glagol zadnja beseda niti v glavnem niti v odvisnem stavku, razun če je stavek prav kratek ali pa če mu sledi odvisni vveden z besedo **da**, ki izraža glagolov zapopadek ali pa posledek. — Glagol staviti konec stavka je germanizem. — Na to pravilo smo imeli ozir pri popravi vseh prejšnjih stavkov, nujte je primeriti! Izgledi za **a**, **b**, **c** sledijo promiscue, ker imajo veliko medsobnosti.

Kedar človek na jesen rumenkasto drevje pogleda, ktero je še malo pred lepo zelenelo, ga navadno neka otožnost obhaja, brez da bi za njen vzrok vedel; ako pa o tem pomisli, se bode kmali prepričal, da ta otožnost od tod izvira, ker se svoje minljivosti spomni.

Včeraj sem vse ulice prehodil, karkoli jih naše mesto ima, in vendar nisem mogel ne enega človeka zagledati, ktere ga bi bil poznal.

Kmalo po tem, ko v svoje staniše pri Tisi pride, ga najdejo nekega jutra mertvega v postelji.

Ker knezinja to tukaj dela, kamor malokrat pride, se gotovo tudi enako v Parizi obnaša, kjer je njeno stanovanjsko.

Deželni odbor je na podlagi osnove, ki so jo skušeni zdravniki podali, izdelal statut, ki bi vsem potrebam tako zadostoval, kakor jih sedanji čas tirja.

Akoravno bi se bil rad precej po zali Gorici ozerl, sem to zavolj tega za nekaj časa odložil, ker mi je bila priložnost, z nekim gospodom odriniti v Oglej.

Pa tudi takim kmetom, katerim je zmanjkalo semena, posoja se žito proti temu, da ga vernejo koj po žetvi in pa takošnega, kakoršnega so prejeli. (A. [a.] A. b.)

Po gričih zagledaš le kaki siv, černo opaljeni štempelj; on serčno ranjen žalostno tuguje za svojimi brati, ki so nekdanj stali okoli njega. (A. B. a.)

Pri zidanem mostu, ki je razpet čez Savino ravno pred, ko se združi ona s Savo, je sedaj vse živo ljudi. (A. [a. b.] A.) Oni pripravljajo kamenje za kolodvor in za most čez Savino, da se bo po njem železnica obrnila za Savo proti Ljubljani. (A. a.)

Da pa naznanja z deli dobrotnosti, po katerih bo sodil, dobrotnost do bližnjega ne pa samopridne, očitno je iz tega, ker našteva vsake verste ljudi, kot: uboge, tujce, bolnike, jetnike, in pa skoraj vse telesne dela milosti; kajti le-te vse in proti vsacemu more spolnovati le vesolna ljubezen, ne pa samopridna. (a. [a.] a. A. b. A.)

Kedar pogleda človek na jesen rumenkasto drevje, ktero je malo pred lepo zelenelo, obhaja ga navadno neka otožnost, in on sam si ne ve povedati zakaj; ako pa o tem pomisli, kmali se bode uveril, da ta otožnost izvira od tod, ker se spomni, da je tudi on minljiv. (b.) Cigale.

Včeraj sem prehodil vse ulice, karkoli jih je v našem mestu in vendar nisem naletel niti na enega človeka, kteri bi mi bil znan. (c. b.) Cigale.

Kmali po tem, ko pride v staniše svoje pri Tisi, najdejo ga nekega jutra mertvega v postelji. (c.)

Ker dela knezinja to tukaj, kamor malokrat pride, gotovo se enako obnaša tudi v Parizi, kjer je njeno stanovanjsko. (a. c.)

Na podlagi osnove, ki so jo podali skušeni zdravniki, izdelal je deželni odbor statut, ki bi zadostoval vsem potrebam tako, kakor je tirja sedanji čas. (a. b.)

Čeravno bi se bil rad precej ozerl po zali Gorici, odložil sem to za nekaj časa zato, ker mi je bila priložnost, z nekim gospodom odriniti v Oglej. (a.)

Ko bi se ne bal, da bi s svojim govorom vaše poterpežljivost ne utrudil, bi vam hotel nekoliko bolj razlagati, kaj bo učenik svoje učence učil.

Iz tega, kar smo doslej od ljubezni do bližnega rekli, se tudi lahko razume, zakaj zaterjuje Jezus, da bode le po delih ljubezni do bližnega sodil.

Samo to prosim Vaše veličanstvo, da, ker od nekterih ministrov, ki v angleški državi najviše časti uživajo, nikakošne milosti upati ne morem, da se samo od Vas in od nobenega drugega sledeče prošnje izpolnijo.

§ 19. Primerimo še Slovenščino z Latinščino. Stari klasični jeziki, latinski in gerški, vpletajo odvisne stavke v glavne, odvisne v odvisne, pa tudi glavne v odvisne. In tako se strinja, kar je logično ločenega in različnega, formalno ali gramatično v plastično enojno celoto. Slovenščina pa tudi gramatično loči, kar je logično ločenega, ter stavi stavke drugega za drugim kakor so si medsebojni. Tam prevaguje formalnost ali plastika, pri nas pa logika.

Na to različnost je gledati pri prestavah. Glavni stavek namreč se vzema po mogočnosti skupaj v svojo celoto; odvisniki se tudi odlepijo od drugih odvisnih ter kolikor moč v svoji celoti vverstijo okoli glavnega; kaki terdiveni ali dokazovaven se mora večidel spremeniti v glavnega in pa postaviti na zadnji konec periode. To pravilo je splošno, v posameznih slučajih mora soditi razumnost prestavljavčeva.

Vzemimo si v pregled nekaj izgledov in na večo umevnost naredimo oblike (formula); glavni stavki naj bodo obraženi z *A, B, C* . . . njihovi odvisniki z *a, b, c* . . . in zopet od le-teh zavisni z α, β, γ . . . naprej z 1, 2, 3 . . . (to smo rabili § 17.) . . .

Latinski.

Cic. Cat. III. 2. Atque ego, ut vidi, quos maxime furore et scelere esse inflammatos sciebam, eos nobiscum esse et Romae remansisse, in eo omnes dies noctesque consumpsi, ut, quid agerent, quid molirentur, sentirem ac viderem, ut, quoniam auri-bus vestris propter incredibilem magnitudinem sceleris minorem fidem faceret oratio mea, rem ita comprehenderem, ut tum demum animis salutem vestrae provideretis, quum oculis maleficium ipsum videretis. ($A \alpha \alpha b A c [\beta] c d [\gamma] d \delta$.)

Caes. b. g. I. 23. Helvetii, seu quod timore perterritos Romanos discedere a se existimarent, eo magis quod pridie superioribus locis occupatis proelium non commiserant, siue eo, quod re frumentaria intercludi posse confiderent, commutato consilio atque itinere converso nostros a novissimo agmine insequi ac lacessere coeperunt. ($A \alpha \alpha b A$.)

Nevemo je li res ali ne, kar časopisi sedaj pripovedujejo, da se je vernilo veliko tisoč Boznjakov zopet v Boznijo nazaj. (c.)

Kar na vrat na nos bi nobenemu ne svetovali, da bi se presilil.

Ko bi se ne bal, da nebi utrudil vaše poterpežljivosti s svojim govorom, hotel bi vam nekoliko bolj natanko razlagati, kaj bo učil učenik svoje učence. (c.)

Iz tega, kar smo doslej rekli od ljubezni do bližnega, razume se tudi lahko, zakaj Jezus zaterduje, da bo sodil le po delih ljubezni do bližnega.

Ker nemorem upati nobene milosti od nekterih ministrov, ki uživajo v angleški državi najviše časti, tak prosim Vaše veličanstvo samo to, da se samo od Vas in od nobenega drugega izpolnijo te-le prošnje. (Da se spolnijo samo od Vas in od nob. idr.) (a. c.)

Naj bi se pozneje tudi zgodilo, da se spozabi pobožni otrok in greši, oglasil se bo zopet božji strah, ki ga je pobožna mati zasadila v otroško srce.

Slovenski.

Ko sem videl, da so med nami v Rimu ostali oni, ki sem vedel, da so najbolj uneti besnosti in hudobije, obrnil sem vse dneve in noči na to, da pozvem, in vidim, kaj delajo, kaj počno, naj bi zasčil stvar tako, da vi skerbite za svoj blagor še le po tem, ko vidite hudodelstvo samo; kajti vašim usesom bi bil moj govor premalo verjeten zavoljo prevelike hudobije. ($\alpha b A c \beta d \gamma B$.)

Helvetje so spremenili svoj naklep, obrnili se nazaj, ter jeli naše napadati od zadej in dražiti jih, bodi si ker so menili da so se Rimljani straha preplašeni odmaknili od njih, tembolj ker se predni dan niso bojevali, čeravno so bili posedli verhunice, bodi si ker so se nadjali prekročiti Rimljanom pot do živeža. ($A \alpha \alpha b$.)

Cic. Cat. III. 3. Quum summis ac clarissimis hujus civitatis viris, qui audita re frequentes ad me mane convenerant, literas a me prius aperiri quam ad senatum deferri placeret, ne, si nihil esset inventum, temere a me tantus tumultus injectus civitati videretur, negavi me esse facturum ut de periculo publico non ad consilium publicum rem integram differrem. (a a b [β] 6 A c.)

In oratoribus graecis admirabile est, quantum inter omnes unus excellat. Cic. Br. 6.

Slavni možje tega mesta, ki so se obilno sešli k meni zjutraj zaslišavši ta dogodek, zahtevali so, naj odprem pisma predno jih preobčim senatu, da nebi obudil toliko hrupa po mestu, ako se ne najde nič; jaz pa sem rekel, da tega ne storim, da nebi naznanil o državni nevarnosti državnemu zboru cele stvari. (A a A b a 1 B c β.)

(Tu je bolje narediti dva glavna stavka.)

Čudno je, kako se odlikuje pri gerških govornikih eden med vsemi.

§ 20. Pri prestavljanji nemškega „wovon — von dem wir wissen — meinen — denken — hören u. s. w.“ varovati se je germanizma. Tu ni treba rabiti: o katerem vemo, da ... o čemur slišimo, da ... Tu ima Slovenščina neko atrakcijo; kazavnik v stavku z **da** se opusti, nanašavnik pa stopi v njegov sklon (je nategnjen) ter je potem zavisen od glagola v stavku z **da**. Obliči se stavek tako, kakor ko bi ne bilo v njem „vem da“. Na primer:

Slovenski.

Razodevaj se le onemu, kdor veš da ti je vdan.

Ne dajej mu, čigar veš da ni.

Ne išči ga, kogar veš da nikdar ne dobiš doma.

Ne govori ž njim, komur veš da ni upati.

Le tega prosí, pri katerem veš da dobiš.

Išči ondi, kjer veš da dobiš.

Kaj nam praviš, česar vemo da sam ne veš.

Govoril sem vam, kar sem prepričan, da vam bode hasnilo.

Nikar ne govori, kar ne veš če je res.

Kar menim da je prav, storim sam, ni treba priganjati me.

Germanizem.

Von dem du überzeugt bist, daß er ic. — o katerem veš da ...

O katerem veš, da ni njegovo.

Von dem du überzeugt bist, daß du ihn ic.

O katerem veš, da mu ni upati.

O katerem veš, da dobiš pri njem.

Wovon wir überzeugt sind, daß du es nicht weißt.

Wovon ich überzeugt bin, daß es auch ic.

O čemur ne veš če je res.

Wovon ich meine, daß es recht ist.

Naj omenimo še neke pisave iz preteklega veka, ne da bi jo stavili v posnemo, marveč naj bravei vidijo, da ni brez izgleda pisava, kakoršne je brati sedaj učasi. Joanes Vipacensis a S. Cruce v Ipavski dolini je dal na svitlo leta 1700 štiri zvezke pridig. On oblikuje odvisne stavke tako, kakor ko bi bili vsi samostojni, glagole stavi večí del konec stavka in pri njih so enklitike. Zanimivo bi bilo vedeti, so li takrat Ipavci tako govorili, ali je govoril tako iz govorniških razlogov, kajti bil je izversten govornik. — Naj sledi nekaj izgledov iz IV. zvezka v njegovi besedi:

Nej treba vprashat, sakaj tulikajn folka danas je v leto sveto Zirku prishlu, v tem kir je vfem videozhe, de ta strashna strajfinga te kuge v nashi desheli je nehala, inu de vfe zeifte so odperte, kateru dolgu zhaffa nej bilu perpuszhenu, skufi kateru zhlovek veliko zhaloft inu shkodo je mogal terpeti. (Serm. 18.)

Polaki tudi eniga kmeta, Lecha s imenam sa fvojga kralja so bily isvolili, katiri de bi se ne-preusel svoj kmetushki gvant je bil v fvojo krajleuo kambro obeffil de vfe skusi pred ozhmy je taiftiga dershal. (Serm. 43.)

Gordianus Ceffar kadar je shlifhal, de njegou Syn je umerl, od velike shalofti je bil obnorel inu sam febe fental. (Serm. 41.)

Bug ofigamogozhi, kateri skufi svojo nesgruntano lubesan bi hotel, de vfy ludje bi se isvelizhali, ner vezh je skerbil, de bi is tiga fvejta greh pregnal. (Serm. 1.)

Novomesto meseca Junija.

P. Ladislav Hrovat.

Schul-Nachrichten.

I. Lehrkörper.

Name und Charakter der Lehrer	Lehrgegenstand	Classe	Wöchentliche Stundenzahl	
			I. Sem.	II. Sem.
P. Bernard Vovk, Prof. u. Director.	Mathematik Physik	VII. III. IV. VII. VIII.	12	14
P. Raphael Klemenčič, Professor.	Deutsch Geographie und Geschichte Philosophische Propädeutik	VIII. V.—VIII. VII. VIII.	19	19
P. Burghard Schwinger, Professor.	Latein Deutsch Slovenisch	II. VI. II. II.	19	19
P. Gratian Ziegler, Professor.	Deutsch Naturgeschichte	IV.—VI. I. II. III. V. VI.	18	16
P. Regalat Stamcar, Professor.	Geographie und Geschichte	I.—IV.	12	12
P. Ladislaus Hrovat, Professor.	Latein Griechisch Slovenisch	VII. VIII. III. VII. VIII.	19	19
P. Ignaz Staudacher, Katechet.	Religion	I.—VIII.	17	17
P. Gottfried Illebec, supplirender Lehrer.	Latein Deutsch Slovenisch	III. V. III. III. V.	19	19
P. Innocenz Gnidovec, supplirender Lehrer.	Mathematik	II.—VI. VIII.	17	17
P. Gregor Lušina, supplirender Lehrer.	Latein Deutsch Slovenisch Mathematik	I. I. I. I.	16	16
P. Adolf Kokalj, supplirender Lehrer.	Griechisch Deutsch Slovenisch	VI.—VIII. VII. VI.	19	19
Fr. Pius Kopitar, supplirender Lehrer.	Latein Griechisch Slovenisch	IV. IV. V. IV.	17	17

Sämmtliche Mitglieder des Lehrkörpers gehören der krainisch-croatischen Franciscaner-Ordensprovinz an.

II. Freie Lehrgegenstände.

Italienische Sprache: Wöchentlich 2 Stunden mit 12 Schülern nach Fornasari-Verce's theoretisch-praktischer Anleitung. Lehrer P. Gratian Ziegler.

Gesang: I. Abth. Anfangsgründe aus dem Gesange und Einübung einstimmiger Lieder 2 Stunden wöchentlich mit 19 Schülern; II. Abth. Einübung lateinischer und instrumentirter Aemter wöchentlich 2 Stunden mit 35 Schülern. Lehrer P. Innocenz Gnidovec. — Von den Schülern der Singschule sind durch freiwillige Beiträge folgende Musikalien angeschafft und der Singschule überlassen worden, und zwar für den Gesang mit Orchesterbegleitung: Römischer Triumphzug, von Max Bruch — Ave Maria, von Heinze — Drei Lieder, von Tschirch; an Männerquartetten: 6 Gesänge von Niels W. Cade; Ave Maria, von Karl Evers; 6 Männergesänge von Felix Mendelssohn-Bartholdi; Pomilovani, von Ljudevit Prohaska; 3 Lieder von Tschirch; Zpěve Venec, von František Martinec; an Streichquartetten: Mendelssohn grand quatuor; Mendelssohn grand quatuor, opus 81; Alexander Feska; Karl Evers; v. Georg Onslow; v. Josef Haydn; auch mehrere slovenische Kirchenlieder sind durch Geschenke zugekommen.

III. Statistische Uebersicht der Schüler.

		C l a s s e								Zusammen
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Oeffentliche Schüler	Am Anfange des Schuljahres eingeschrieben	43	26	29	19	29	26	27	21	220
	Aus der vorhergehenden Classe traten ein .	—	21	27	17	21	23	25	20	154
	Wiederholten die Classe	9	1	1	—	—	—	2	—	13
	Von Aussen kamen hinzu	34	4	1	2	8	3	—	1	53
	Abgegangen während des Jahres	10	2	1	2	—	3	3	2	23
	Zugekommen während des Jahres	—	—	—	—	1	—	2	—	3
	Verblieben am Ende des Jahres	33	24	28	17	30	23	26	19	200
Privatisten		2	1	—	—	—	—	—	—	3
<i>D a r u n t e r s i n d</i>										
Nach der Verschiedenheit der Muttersprache	slovenisch	34	24	29	16	28	23	27	18	199
	croatisch	—	—	—	1	1	—	—	1	3
	deutsch	1	2	1	—	1	1	—	—	6
Das Schulgeld Zahlende à 6 fl. 30 kr. ö. W.	im ersten Semester .	41	8	3	7	8	8	6	2	83
	im zweiten Semester	16	6	3	4	7	5	10	5	56
Vom Schulgelde Befreite	im ersten Semester .	—	18	26	11	21	18	21	19	134
	im zweiten Semester	19	20	25	13	23	19	16	14	149
Die Aufnahmestaxe à 2 fl. 10 kr. ö. W. Zahlende		34	4	1	1	6	3	2	1	52
Stipendisten		2	—	2	4	1	4	—	1	14

Nach der Religion: Alle römisch-katholisch. — Betrag des Schulgeldes im ersten Semester 522 fl. 90 kr., im zweiten Semester 352 fl. 80 kr., mithin im Ganzen 875 fl. 70 kr. — Betrag der Aufnahmestaxen 109 fl. 20 kr. — Betrag der Stipendien 1529 fl. 51 kr.

IV. Maturitäts-Prüfungen.

Die schriftlichen Prüfungen der diessjährigen Maturitäts-Prüfung fanden vom 2. bis 5. Juli statt; der mündliche Theil der Prüfung wird am 7., 8. und 9. August vorgenommen werden.

V. Themen,

gegeben den Schülern des Obergymnasiums.

a) Deutsche.

VIII. Classe.

1. Unterschied der Geschichte in den drei Zeiträumen und der Grund der Eintheilung derselben (in drei Theile). — 2. Empirische Beweise für die Existenz der menschlichen Seele. — 3. Welche Umstände bewirkten im 16. Jahrhunderte die schnelle Verbreitung der Reformation. — 4. Das Bild eines gesitteten Schülers. — 5. Aehnlichkeit und Unterschied zwischen Literatur und Kunst in passenden Beispielen. — 6. Welche unhistorischen Motive werden den Päpsten bei der Unternehmung der Kreuzzüge unterschoben? — 7. Welche Stoffe eignen sich für die prosaische und welche für die poetische Behandlung, und warum? — 8. Abschiedsrede eines Abiturienten. — 9. Auf welche Art kann man sich am leichtesten den angemessenen Stand bestimmen? — 10. Inhalt des Nibelungenliedes. (Für die Maturitäts-Prüfung.)

VII. Classe.

1. Die Welt kennen, heisst wissen, dass man wenig in ihr bedeutet. (F. v. Schlegel.) — 2. Schillers „Lied von der Glocke“ nach Inhalt und Form erklärt. — 3. Versate diu, quid ferre recusent — quid valeant humeri. (Horat.) — 4. Der Neid ist oft die Quelle der Tadelwuth. — 5. Das Concilium von Constanz und der Hussitenkrieg. — 6. Der Mensch des Menschen grösstes Bedürfniss. — 7. Die Arten der Poesie. — 8. Heil'ge Ordnung, die das theuerste der Bande wob — den Trieb zum Vaterlande. (Schiller.) — 9. Charakteristik Hagens im Nibelungenliede. — 10. Die Mannigfaltigkeit des Interesses an der Natur und der verschiedenartige Standpunkt ihrer Betrachtung. — 11. Die historischen Momente im Nibelungenliede. — 12. Der Verkehr als Beförderungsmittel der Cultur. — 13. Gedankengang in der ersten Olynthiaca. — 14. Hoffnung und Furcht in ihrem heilsamen Einflusse auf den Menschen. — 15. Ueber Wate und Horant in Gudrun. — 16. Legum denique idcirco omnes servi sumus, ut liberi esse possimus. (Cicero.) — 17. Karl des Grossen Krieg in Spanien und das Rolandslied. — 18. Hindernisse der Selbsterkenntniss. — 19. Tendenz der olynthischen Reden. — 20. Uebung ist die Mutter aller Vollkommenheit. (Herder.)

VI. Classe.

1. Welche Pflichten hat ein Jüngling zu beobachten, wenn er in den Studien Fortschritte machen will? — 2. Ehrfurcht vor dem Alter fand man zu allen Zeiten. — 3. Das Studium der Naturwissenschaft schärft nicht nur den Verstand, sondern belebt auch den religiösen Sinn. — 4. Einfluss des Winters auf den Körper und Geist des Menschen. — 5. Vergleich zwischen dem Stadt- und Landleben. — 6. Ueber die Folgen des Leichtsinnes. Abhandlung. — 7. Die Bücher als Wohlthäter und Uebelthäter des Menschen. — 8. Die Freuden der Jugend sollen mit Weisheit genossen werden. — 9. Ursachen des Verfalles und Unterganges von Carthago. — 10. Wie kann sich der Jüngling ein glückliches Alter bereiten?

V. Classe.

1. Die Natur erinnert uns überall und alle Zeit an Gott. — 2. Beschreibung des Festes am heil. Abend in einer christlichen Familie. — 3. Erläuterung des Sprichwortes: Jung gewohnt, alt gethan. — 4. Werth der Freundschaft. — 5. Einfluss des Gebetes auf die Förderung der wissenschaftlichen Fortschritte bei den Studirenden. Abhandlung. — 6. Der Nil und seine Wohlthaten für Egypten. — 7. Ernäh-

— 10. Warum freut sich der Studierende auf die Ferien?

b) Slovenske.

VIII. razred.

1. V kaki zvezi so in kako idejo dajo Horacijeve ode I. 14, 15, 37. — 2. Slovenske pisave. (Glagolica, Cirilica, Bohoričica, Metelčica, Gajšica — začetek, veljava, osoda vsaktere.) — 3. Satira (pomen, začetek). — 4. Bor Atanazija z Ariani. — 5. Beatus ille, qui procul negotiis etc. Hor. Epod. II. (prevod). — 6. In silvam non ligna feras insanis, ac si magnas Graecorum malis implere catervas. Hor. Sat. I. 10. (Razprava primerna temu reku.) — 7. Hvala fizike (govor). — 8. Narodopisne čertice iz rojstne okolice (prosto). — 9. Boj na Trebii po Liviju I. 21, 52 — 57. — 10. Slov. slovstvo od Kroena do Vodnika. — 11. Tac. Agr. 30. Kalgakov govor (prevod). — 12. Vodnik, Kopitar, Ravnikar, Metelko — štirji stebri slov. slovstva. — 13. Vetrovi (vzroki, glavni vet. in vetr. v naših krajih). — 14. Vsaka stvar jame giniti, ko je dospela do vrhunca. (Dokazi iz zgodovine narodov in držav starega veka. — Matura.)

VII. razred.

1. Krst pri Savici (zgodovinska podlaga). — 2. Ciceronov govor „pro Ligario“ (osnova). — 3. Svoboda je pogoj нравnih djanj. — 4. Naj se dobijo v zgodovini trije enaki značaji. — 5. Govor za novo leto. — 6. Postava (razprava po verouku). — 7. Felix, qui potuit rerum cognoscere causas. Virg. — 8. Narodopisne čertice iz rojstne okolice. — 9. Značaj Kriemhilde po Nibel. — 10. Prvi del Cic. govora „pro imp. Pomp.“ (posnetek). — 11. Ali ima mythos historično podlago. (Iliada, Nibelungen, Pegam in Lambergar.) — 12. Enejevo potovanje po Virg. Aen. III. — 13. Nasledki križarskih vojsk na socialno življenje, obrtnijo in literaturo. — 14. Popis Tartara (prevod iz Virg. VI.).

VI. razred.

1. Dnevnik letošnih počitnic. — 2. Zgodovina po Ciceronu „magistra vitae.“ — 3. Morje in puščava. — 4. Hektor jemlje slovo od Andromache. (Ilias VI.) — 5. Spomnite se imenitnosti del pokojnih očetov. (Koseski.) — 6. Hektor in Ajant — dvo boj. (Ilias VII.) — 7. Grški pogojni stavek (se zgledi iz slovenščine). — 8. Nescio qua natale solum dulcedine cunctos, Ducit et immemores non sinit esse sui. (Ovid.) — 9. Kako si je Darij Pajonce podvrnil? (po Herodotu). — 10. Slovenski kmet. — 11. Karakteristika nehvaležnega. — 12. Križ — pri potih — na kronah vladarjev — na prsih vojakovih — v roci umirajočega. — 13. Dokler sreča ti cveti, Boš prijatelj dosti štel; Če pa sreča te pusti, Se boš sam pri peči grel. (Jarnik.) — 14. Poezija dar nebeški. (Vilhar.) — 15. Nekoliko o slovenskem pesništvu. — 16. Aristagora in Kleomen (po Herodotu). — 17. Poletni večer na kmetih. — 18. Kranjska — zemljopisna razprava. — 19. Sklanja samostavnika in priloga v staroslovenskem. — 20. Mladenči! zgled Vodnikov nam iz spomina ne sme — s posnemanjem ga bomo spoštovali (Umek, govor konec šolskega leta).

V. razred.

1. Popis nekega zanimivega kraja (iz torbice šolskih počitnic). — 2. Bitva nad Alijo (po Liviju). — 3. Spanje in smrt (parabola po Ritsertu). — 4. Minljivost časa (razprava poleg Reinharda). — 5. P. Ovidi Nazo jemlje slovo od Rima (žalostinka 3. po Ovid. trist. I. I). — 6. Popis sprehoda o pomladanskem jutru. — 7. Hanibal obléga Sagunt (po Liviju). — 8. Popis domačega kraja s posebnim ozirom na lastna imena rek in vasi. — 9. Hanibalov značaj (prestava po Liviju I. 21). — 10. Mladost je naj lepši čas človeškega življenja (razprava). — 11. Kako bi se kdo z vspehom rastlinstva učil? — 12. Zlati vek (prevod poleg Ovidija Met. lib. I). — 13. List. Sin piše svojim starišem proti koncu družega polletja.

VI. Zuwachs an Lehrmitteln.

A. Lehrerbibliothek.

Aus der Dotation von 52 $\frac{1}{2}$ fl. wurde angeschafft: Höhenschichten-Karten, 2. Lfg. — Miklosich, Evangelium St. Matthaei. — Curtius, Bedeutung der classischen Literatur. — Schleicher's vergleichende Grammatik. — Rüstow, Kriegswissenschaft. — Oesterr. Geschichte für das Volk, 4., 5., 15. und 16. Bd. Vom hohen k. k. Staatsministerium wurde gnädig verabfolgt: Zeitschrift für die österr. Gymnasien. Von der hohen k. k. Landesregierung: Verordnungen für das Herzogthum Krain.

An Geschenken: Vom Herrn Macun: Prva dalmatinsko-hrvatsko-slavonska izložba. — Von der löbl. Buchhandlung Teubner in Leipzig: Heinichen's deutsch-latein. und latein.-deutsches Wörterbuch. — Schenkel's deutsch-griechisches Wörterbuch. — Gai Salusti Crispi libri de Catilinae conjuratione et de bello Jugurthino, ed. Dietsch. — P. Virgilii Maronis opera, ed. Ribbeck. — Von der löbl. Buchhandlung Leon in Klagenfurt: Brandl's deutsche Grammatik. — Von der löbl. Buchhandlung Liegl in Klagenfurt: Janežič' Cvetnik I. II. del. — Von der löbl. Buchhandlung Tempsky in Prag: Gindely's Geschichte des Mittelalters und der neuern Zeit für's Untergymnasium. — Pokorny's Naturgeschichte des Thierreiches. — Von der löbl. Buchhandlung Seidl & Sohn in Wien: Vilicus, Lehrbuch der Arithmetik für Untergymnasien, I. Theil. — Von der löbl. Buchhandlung Bädcker in Essen: Deutsches Lesebuch zum Gebrauche für die oberen Classen höherer Schulen, von Schauenburg und Hoche, I. Theil (13., 14., 15. und 16. Jahrhundert.)

B. Schülerbibliothek.

Aus den Aufnahmestaxen wurden angeschafft: Oesterr. Geschichte für das Volk, 4., 5., 15. u. 16. Bd. — Historische Darstellungen, von Pütz. — Convertitenbilder, 1. Bd. 2. Abth., von Rosenthal. — Die Convertiten, 2.—4. Bd., von Raess. — Der Millionär, Verbrechen und Strafe, die Goldkinder, Flambertin, Geld ist des Teufels Helfer, von Herchenbach. — Charakterbilder aus der Länder- und Völkerkunde, von Müller. — Bilder aus dem Volksleben, 1.—4., v. Parsons. — Serapia, von France. — Die Yulofi, eine Missionsgeschichte. — Erzählungen, 1. 2., von Weichselbaumer. — Schloss und Hütte, von Ambach. — Ahasistari, der Huronenhäuptling, von Scherry. — Theodor, das Muster eines Sohnes, von Voigt. — Die Macht des Gewissens, von Bourier. — Thomas Morus, Lordkanzler von England, von Lehmann. — Der hohe Norden, von Hartwig. — Jugendbibliothek, 24 Bde., von Hauber. — Gott erkennbar aus den Geschöpfen, aus der Vernunft, Geschichte und Offenbarung, von Suter.

C. Physikalisches Cabinet.

Aus den mit hochlöbl. k. k. Landesregierungs-Erlasse vom 21. December 1866, Z. 10529, bewilligten 100 fl. wurde angeschafft: Ein Metallbarometer, System Bourdon, auch für Höhenmessungen. — Ein Electromotor nach Page. — Arago's Apparat für magnetische und galvanische Induction durch Rotation. — Vorrichtung für den Foucault'schen Pendelversuch. — Electromagnetische Uhr, auch vollständiges Modell eines Zeigertelegraphen.

D. Naturhistorisches Cabinet.

Dieses erhielt einen Zuwachs von 30 Stück zoologischer Objecte, theils angeschafft, theils Geschenke der Herren: Terček Daniel, Pfarrer in Podzemel; Clariči Georg, Pächter der Herrschaften Luegg und Breitenau; Luser Franz, Realitätenbesitzer in Rudolfswerth, und einiger Schüler der V. Classe.

Für die Mineraliensammlung wurde eine Härtescala angeschafft. — Aus dem Legate des Herrn Johann Križaj, Pfarrer in Mirnapeč, Flora's von Deutschland, XVIII 11—16, XIX 1—12, XX 1—6.

Die Münzsammlung erhielt an Geschenken 12 silberne und 16 kupferne Münzen von den Herren: Josef Wagner, Hilfsämter-Director, und Johann Lohbauer, Buchbinder in Rudolfswerth, und einigen Schülern der IV. und V. Classe.

VII. Gymnasial - Unterstützungsfond,

gegründet vom hochw. Herrn Bartholomäus Arco, Ritter des Franz-Josef-Ordens, inful. Probst, Dechant und Stadtpfarrer, aus Anlass der erfreulichen Geburt des kais. Kronprinzen Rudolf.

In diesem Jahre sind 68 fl. 15 kr. eingegangen, Geschenke des P. T. Herrn Barthol. Arco; der P. T. Herren Canonici Franz Xaver Jelovšek, Josef Žagar, Andreas Metere; der Herren Pfarrer Johann Verščaj, Johann Bačnik, Jacob Scala, Jacob Jerin, Caspar Martinc, Josef Rome, Jacob Krašna, Stefan Turk, Josef Orešnik; des Herrn Josef Ritter v. Scheuchenstuel, k. k. Kreisgerichts-Präsident; des Herrn Raimund Zhuber Edl. v. Okrog, k. k. Kreisgerichtsrath; des Herrn Josef Ekel, k. k. Bezirksvorsteher; des Herrn Johann Nekermann, Bezirksamts-Kanzellist; des Herrn Josef Rozina, k. k. Hof- und Gerichts-Advocat. — An Interessen von Obligationen 45 fl. 52 kr.

Ausgegeben wurden für ein fünftel 60er Loos 89 fl. 52 kr. und an Unterstützung armer Studenten 44 fl. 74 kr.

Indem die Direction den edlen Wohlthätern und Jugendfreunden den wärmsten Dank abstattet, bittet sie um fernere Unterstützung und hofft, dass sich die Schüler der empfangenen Wohlthaten durch gesittete Aufführung, Fleiss und guten Fortgang würdig und dankbar beweisen werden.

VIII. Erlässe und Verordnungen der hohen vorgesetzten Behörden.

H. k. k. St. M. E. vom 22. August 1866, Z. 6963, bestimmt, dass bei Anträgen der Lehrkörper auf Zulassung von Lehrbüchern und Lehrmitteln an Mittelschulen die Ladenpreise der gebundenen und ungebundenen Bücher genau anzugeben sind.

H. k. k. St. M. E. vom 16. April 1867, Z. 2365, bestimmt die Abfassung der Personalstands-Ausweise, die Genehmigung des Lectionsplanes und den jährlichen Zustandsbericht der Gymnasial-Direction.

H. k. k. M. E. für Cultus und Unterricht vom 10. April 1867, Z. 2775, bestimmt, dass bei Gewährung der Befreiung vom Unterrichtsgelde an Gymnasien für die Sitten die Prädicate „musterhaft“ und „lobenswerth,“ für den Fleiss „ausdauernd“ und „befriedigend“ als diejenigen angesehen werden können, welche der Anforderung der in Betreff des Schulgeldes bestehenden Bestimmung entsprechen.

Als zulässig zum Lehrgebrauche sind durch Erlässe des hohen k. k. Staatsministeriums folgende Bücher und Lehrmittel erklärt worden:

Latein. Uebungsbuch für I. und II. Classe, 1. und 2. Thl., von Hauler. Wien bei Meyer. — Kurzer Abriss der latein. Syntax für die III. und IV. Classe, von Berger. 2. Aufl. Clausthal. — Aufgaben zum Uebersetzen in's Lateinische für die III. Classe, von Vielhaber. 1. Heft. Wien. — Stilistische Uebungen für die mittleren Classen, von Berger. Celle. — Aufgaben zum Uebersetzen in's Griechische für die oberen Classen, von Böhme. 2. Aufl. Leipzig. — Lehrbuch der Geographie und Statistik des Kaiserthums Oesterreich für Untergymnasien, von Neuhauser. Wien. — Leitfaden für die erste Stufe erdkundlichen Unterrichtes, von Grün. Wien, Beck. — Deutsches Lesebuch für die oberen Classen, von Rémaely. Bonn. — Deutsches Lesebuch für die mittleren Classen (V. VI.), von Pütz. Koblenz, Bädker. — Lehrbuch der Arithmetik für die I. und II. Classe, 14. Aufl. — Lehrbuch der Arithmetik für die III. und IV. Classe, 10. Aufl. — Lehrbuch der Geometrie für Obergymnasien, 8. Aufl., von Močnik. Wien, Gerold & Comp. — Naturgeschichte des Thierreiches, von Pokorny. 6. Aufl. Prag, Tempsky. — Statistik des österr. Kaiserstaates, von Schmitt. 2. Aufl. Wien, Tendler & Comp. — Geometrische Tafeln, von Hillardt. Wien, Seidl & Sohn. — Deutsches Lesebuch, 1. 2., für die I. und II. Classe, von Pfannerer. Prag, Bellmann. — Leitfaden der Naturgeschichte des Thierreiches, von Kukula. 2. Aufl. Wien, Braumüller. — Vorschule der Botanik, von Vrečko. Wien, Gerold & Comp. — Atlas, aus 12 Karten bestehend, für die I. Classe, von Steinhauser. Wien, Artaria & Comp. — Grundzüge der Geographie, von Kozen, 4. Aufl. — Geographischer Schulatlas, von Kozen. 6. Aufl. Wien und Olmütz. — Klimatologisches Modell von Woldrich, Professor am k. k. Gymnasium in Salzburg.

IX. Zur Chronik des Gymnasiums.

Laut hochlöbl. k. k. Landesregierungs-Erlasses vom 24. September 1866, Z. 8835, wurde das Schuljahr 1867 aus Sanitäts-Rücksichten (Cholera-Epidemie) den 3. November mit dem heil. Geistamte eröffnet und den 4. begann der Unterricht in allen Classen.

Statt des suppl. Lehrers P. Eugen Heglar kam der Hauptschullehrer P. Gregor Lušina.

Mit hochlöbl. k. k. Landesregierungs-Erlasse vom 26. October 1866, Z. 9799, wird der erspriesslichen Wirksamkeit des Lehrkörpers im Jahre 1866 die verdiente Anerkennung ausgedrückt.

Vom 11. bis 16. Jänner inspicierte der k. k. Schulrath und Gymnasial-Inspector Dr. Anton Jarz die Lehranstalt.

Den 16. November starb Peter Doppelhofer aus Birkfeld in Steiermark, ein neu in die Quarta eingetretener Schüler, an der Cholera, und den 26. Februar Franz Šular aus Mirna, Schüler der 8. Classe, ein in jeder Hinsicht musterhafter, hoffnungsvoller Jüngling, am Typhus.

Den 2. März wurde das I. Semester mit einer gesungenen heil. Messe und Vertheilung der Zeugnisse geschlossen. Das II. begann den 8. März. Dem vormittägigen Unterrichte ging täglich das heil. Messopfer, das die Jugend mit Gesang begleitete, voraus. An Sonn- und Feiertagen wurde die Exhorte um halb 8 Uhr und die gesungene heil. Messe um 8 Uhr abgehalten. Die Kirchenlieder und die latein. Messen, die recht gut aufgeführt und einige auch mit Streichinstrumenten sehr gut begleitet waren, übte der Gymnasial-Lehrer und Organist P. Innocenz Gnidovec mit der Gymnasial-Jugend ein.

Die heil. Sakramente der Busse und des Altars empfangen die Schüler fünfmal: im November, Jänner, April, Juni und Juli.

Die dreitägigen Andachtsübungen wurden, statt wie üblich in der Charwoche, den 3., 4. und 5. April in herkömmlicher Weise begangen.

Mit dem Lehrkörper wohnte die Gymnasial-Jugend den feierlichen Processionen an dem Festtage des heil. Florian, in der Bittwoche und an dem Frohnleichnamsfeste bei.

Vom 3. bis 23. Juli wurden die schriftlichen und mündlichen Versetzprüfungen gehalten.

Am 31. Juli wurde das Schuljahr mit einem Dankamte geschlossen, worauf im Gymnasial-Saale eine slovenische und eine deutsche Rede, Gesang, Vertheilung der Prämien, Zeugnisse und Programme an die Schüler folgte.

Das Schuljahr 1868 wird am 1. October mit dem heil. Geistamte eröffnet. Die Aufnahme in das Gymnasium findet den 28. und 30. September statt. Die Schüler sind von den Eltern oder deren Stellvertretern vorzuführen und haben, wenn sie neu eintreten, den Taufschein und das letzte Studienzeugniß vorzuweisen und die Aufnahmestaxe von 2 fl. 10 kr. für die Lehrmittel zu erlegen.

X. Namens-Verzeichniss

der Gymnasial-Schüler in ihrer Rangordnung am Schlusse des Schuljahres 1867.

VIII. Classe mit 18 Schülern.

Kramarič Martin aus Radovica.
Komlanec Johann aus St. Cantian.
Marešič Franz aus Kostanjevica.
Šalehar Ignaz aus St. Ruprecht.
Pazlar Mathias aus Grad.
Plevanič Johann aus Leskovec.
Steklasa Johann aus St. Ruprecht.
Rostahar Johann aus Leskovec.
Kutil Josef aus Rudolfswerth.

Hrovat Andreas aus Begne.
Mervec Johann aus Vodice.
Barbo Michael aus Mirnapeč.
Šenica Johann aus Toplice.
Šufraj Sigmund aus Žakanje.
Bukovec Franz aus Soteska.
Sitar Anton aus Toplice.
Dekleva Blasius aus Zarečje.
Gorec Franz aus St. Veit.

VII. Classe mit 26 Schülern.

Ritter v. Scheuchenstuel Josef aus Laibach.

Golja Ludwig aus Metlika.

Ivanetič Franz aus Tržič.

Kinski Johann aus Rudolfswerth.

Hrovat Johann aus St. Lorenz.

Bahovec Josef aus Žalina.

Grivec Johann aus Ajdovca.

Pajek Anton aus Višnjagora.

Rozina Josef aus Rudolfswerth.

Ferlin Ignaz aus Zagradec.

Venedig Maximilian aus Kostanjevica.

Jančar Franz aus St. Cantian.

Omejec Franz aus Laibach.

Paternoster Josef aus Krainburg.

Koprivec Anton aus Kopanje.

Jevnikar Ignaz aus Žužemberk.

Gomilšek Josef aus Leskovec.

Bartel Johann aus Mirnapeč.

Pogačnik Josef aus Breznica.

v. Rus Edwin aus Moravče.

Stukelj Josef aus Semič.

Stepic Anton R. aus Trebno.

Zajec Anselm aus Soderšica.

Vanič Franz aus Kerško.

Kuralt Franz aus Mengiš.

Pavlešič Mathias aus Vinica.

VI. Classe mit 23 Schülern.

Molek Martin aus Hine.

Komlanec Johann aus Bučka.

Vohinc Sigmund aus St. Cantian.

Korbič Anton aus Smlednik.

Mikoli Franz aus Metlika.

Jančar Matthäus aus Polica.

Ferjančič Jacob aus Slap.

Leskovec Franz aus Unteridria.

Kersnik Johann aus Rudolfswerth.

Brezovar Josef aus Lipoglav.

Jereb Lorenz aus Preska.

Pučnik Michael aus Krainburg.

Vidic Theodor aus Rudolfswerth.

Linhart Hermann aus Losensteinleiten.

Germ Franz aus Rudolfswerth.

Strah Josef aus St. Kreuz.

Peče Leopold aus Trebno.

Stergar Stanislaus aus St. Barthelmä.

Stermole Franz aus Zatična.

Sattner Franz aus St. Michael.

Koršič Michael aus Salcano.

Skedelj Franz aus St. Michael.

Premru Franz aus Radolice.

V. Classe mit 30 Schülern.

Haus Anton aus Tomin.

Ogrinec Josef aus Laibach.

Šušlaj Daniel aus Žakanje.

Petrič Josef aus Semič.

Fabčič Anton aus Orehovca.

Jošt Josef aus Rudolfswerth.

Omahen Gustav aus Zatična.

Gerzin Mathias aus Černomelj.

Kotnik Franz aus Trebelno.

Zhuber Emil Edl. v. Okrog aus Litija.

Fuks Jacob aus Semič.

Mahor Johann aus St. Paul bei Pragwald.

Luzar Josef aus Rudolfswerth.

Ilec Johann aus Ribnica.

Klein Johann aus St. Michael.

Trenc Franz aus St. Barthelmä.

Pirec Georg aus Kropa.

Potočnik Benjamin aus Krainburg.

Paulič Franz aus Glogovec.

Rifelj Michael aus St. Peter.

Gapp Johann v. Tammerburg aus Rudolfswerth.

Mayr Franz aus Rudolfswerth.

Vodir Marcus aus Besnica.

Koprivec Josef aus St. Veit.

Kastelec Johann aus Metlika.

Košir Emil aus Lože.

Ipavec Wilibald aus Rudolfswerth.

Treitz Wenzel aus Gottschee.

Šustersič Franz aus Toplice.

Radešič Alois aus Studenec.

IV. Classe mit 16 Schülern.

Modic Mathias aus Lašče.
Smola Albin aus St. Michael.
Taučar Johann aus Poljane.
Zhuber Amon Edl. v. **Okrog** aus Laibach.
Klemenčič Ignaz aus Trebno.
Mahorčič Johann aus Rudolfswerth.
 Pfefferer Adolf aus Mokronog.
 Koncilja Franz aus Žužemberk.

Voglar Andreas aus Naklo.
 Mauser Josef aus Pöllandl.
 Mešiček Franz aus Heiligenkreuz.
 Prus Marcus aus Metlika.
 Darovec Franz aus Ločna.
 Plantan Johann aus Gottschee.
 Raktelj Josef aus Ribnica.
 Sertič Friedrich aus Trebno.

III. Classe mit 28 Schülern.

Bartel Anton aus Mirnapeč.
Schweiger Franz aus Černomelj.
Ziegler Josef aus Rudolfswerth.
 Borstnar Josef aus Mokronog.
 Bervar Johann aus Rudolfswerth.
 Rauber Franz aus Rudolfswerth.
 Piruci Johann aus Prem.
 Onahen Franz aus Žužemberk.
 Anschl Johann aus Mureck.
 Kožar Anton R. aus St. Veit.
 Barthel Mathias aus Mirnapeč.
 Kranar Johann aus Toplice.
 Zajc Franz aus Belacerkev.
 Rohmann Adolf aus Bučka.

Nadrah Johann aus Višnjagora.
 Ferlic Josef aus Rudolfswerth.
 Šekula Franz aus Rudolfswerth.
 Premru Carl aus Rudolfswerth.
 Sluga Josef aus Dole.
 Kos Franz aus Ločna.
 Jerovšek Oskar aus Žužemberk.
 Skušek Johann aus Rateče.
 Kutnar Johann aus St. Veit.
 Grebene Otto aus Rudolfswerth.
 Jeriček Florian aus Stopiče.
 Parkel Johann aus Prečna.
 Vrimšak Alois aus Rudolfswerth.
 Ilvski Franz aus Rudolfswerth.

II. Classe mit 24 Schülern.

Nenanič Martin aus Metlika.
Šaor Johann aus Radovica.
Pločnik Otto aus Adelsberg.
Vek Franz aus St. Michael.
Kimp Josef aus Černomelj.
 Smide Josef aus Kinndorf.
 Viksel Johann aus Leskovec.
 Bovač Josef aus Žužemberk.
 Ihajner Eduard R. aus Laibach.
 Ipajne August aus Rudolfswerth.
 Zorke Mathias aus Belacerkev.
 Zlokar Ferdinand aus Metlika.

Merlin Maximilian aus Klagenfurt.
 Jošt Ludwig aus Rateče.
 Vidmar Mathias aus Mirna.
 Pernišek Blasius aus Svibno.
 Flere Franz R. aus St. Veit.
 Čerček Johann aus Žužemberk.
 Rajar Barthel aus Heiligenkreuz.
 Rozina Hildebert aus Rudolfswerth.
 Gornik Marcus aus Metlika.
 Jakše Mathias aus Černomelj.
 Mohar Franz aus Žalina.
 Kulovec Franz aus Vavtavas.

I. Classe mit 33 Schülern.

Terdan Andreas aus Ribnica.
Nachtigall Franz aus Žužemberk.
Černe Victor aus Gottschee.
Zaman Andreas aus St. Cantian.
Frančič Michael aus Laibach.
Seidl Ferdinand aus Rudolfswerth.

Rozina Julius aus Trebno.
Orešnik Johann aus St. Cantian.
 Rohrmann Rudolf R. aus Rudolfswerth.
 Kastrevec Franz R. aus Černomelj.
 Režek Georg aus Radovica.
 Kastrevec Aegid aus Černomelj.

Šetina Franz aus Mokronog.
 Valenta Theodor R. aus Trebno.
 Kolar Franz R. aus Trebno.
 Arkar Josef aus Žužemberk.
 Makuc Johann aus Mokronog.
 Vrezec Johann aus Leskovec.
 Rohrmann Josef aus Bučka.
 Stermole Franz R. aus St. Veit.
 Tomec Wilhelm R. aus Rudolfswerth.
 Sturm Johann aus Metlika.
 Leske Ferdinand aus Pettau.

Smrekar Ignaz aus St. Ruprecht.
 Dolar Franz aus Prečna.
 Skaberne Gustav aus Rudolfswerth.
 Skrem Franz aus Metlika.
 Sattner Wilhelm aus Rudolfswerth.
 Kersnik Albin aus Rudolfswerth.
 Medved Franz aus Graz.
 Mehora Johann R. aus Rudolfswerth.
 Merkuš Franz aus Prečna.
 Pleničar Franz aus Rudolfswerth.

P. Bernard Vovk.